

Pass på; kvinnene tar makta! **- Forsvar av kjønnsfokus er påkrevd...**

Verden over diskrimineres kvinner på det groveste. Diskrimineringen starter i mors liv. 100 millioner kvinner finnes ikke: I Kina lever mange jenter uten å bli registrert ved fødsel. De faller utenfor tilgang til helsetjenester, utdanning, eiendomsrettigheter, rettsvern, beskyttelse fra salg osv. Utallige jenter får dårligere mat enn sine mer verdifulle brødre. Ca 450 millioner jenter har hemmet vekst på grunn av underernæring. 70% av de 1,5 milliarder menneskene som lever for under én dollar om dagen er kvinner. 7,3 millioner jenter og unge kvinner lever med hiv/aids, sammenlignet med 4,3 millioner menn. 62 millioner jenter får ikke skolegang. Fødselskomplikasjoner og farlige aborter er vanligste dødsårsak til jenter mellom 15 og 19 år. 82 millioner jenter mellom 10 og 17 år giftes bort.

Tallene er hentet fra Plans rapport ”*Because I am a girl, 2007*”, og FNs Tusenårsårsrapport 2007. Rapportene viser hvordan løftene til verdens kvinner glipper: FNs Tusenårsårsmål ble underskrevet av en samlet verden i 2000. Halvveis i mål er fremdeles ikke jenters og kvinners situasjon synlig forbedret. I et globalt perspektiv er behovet for et særskilt kvinnefokus fremdeles påkrevd. Vestlige land har ressursene, vet hva som skal til, og må vise vei.

Norge er et foregangsland og har kommet langt i likestilling mellom kjønnene. Men heller ikke i Norge er vi helt i mål. Vi må ikke miste fokus på kjønn når politikk skal utformes og ressurser fordeles. Om lag titusen kvinner i Norge er omskåret. Til tross for lovforbud, er ingen blitt tiltalt eller dømt for kjønnslemlestelse i Norge siden forbudet kom i 1995. Gjennomsnittlig tjener kvinner i Norge 84,7 prosent av hva menn gjør per måned. Vi har ett av de mest kjønnsdelte arbeidsmarkedene i Europa. 38 % av allmennaksjeselskapene har 40% representasjon av begge kjønn i styret. Tunge statsoppnevnte forum, som Topplederforum hvor viktige føringer for oljenæringa; dvs utvikling i nordområdene legges; er ikke noe unntak: Av 37 medlemmer er bare 8 kvinner funnet verdige innpass. Dette hindrer en balansert utvikling i et område som fra før er i ubalanse: Distriktene i nord forgubbes. Kvinner utdanner seg bort fra Nord-Norge; de finner ikke sin plass i regionens sterke næringer fiskeri og olje. Med jentenes emigrasjon til sør, består maskuline strukturer i nord.

I Avisa Nordland 13.september kunne vi imidlertid lese hvordan *Kvinnene tar makta*. Artikkelen i næravisa viste til at nytt kommunestyre i Gildeskål etter valget består av 47% kvinner. Når et slikt tall ”hausas opp” og overskriften blinker som en advarsel til alle menn, selv uten at kvinnene utgjør halvparten av representantene, - er det ikke likestilling. Kvinnene anses fremdeles som et fremmedelement i viktige beslutningsorganer; de kommer inn og tar makta fra de som egentlig eier den. Dersom kvinner i tillegg er kvotert inn i slike arenaer er de i hvert fall å anse som forbrytere i annens manns hus...

Samtidig ser vi i Norge hvordan nettopp menn diskrimineres i forhold til omsorg for barn. Menn dør tidligere enn kvinner. Flere menn enn kvinner faller ut av høyere utdanning, særlig i nord. Langt flere menn enn kvinner utsettes for vold og settes i fengsel for å ha utøvd vold. Det er stor overdødelighet blant menn i aldersgruppen 15 – 45 år, og langt flere menn enn kvinner begår selvmord.

Lokalt og globalt preges samfunnet av kjønne strukturer. Det er viktig i en selvtilfreds metthet, i ett av verdens rikeste og mest ”likestilte” land, *ikke* å miste fokus. Vi må fortsette å stille spørsmål, utarbeide og gjennomføre tiltak. Verden består av to kjønn: Det kreves fokus

på kjønn for at hvert enkeltmenneske ikke skal være offer for urettferdige strukturer, men få en rettferdig og likeverdig behandling.

Maria Monasdatter Almlı

Rådgiver

Kvinneuniversitetet Nord – Regionalt senter for likestilling.